

Veri, vzgoji in pouku!

SLOVENSKI UČITELJ

Glasilo slovenskih
kršč. učiteljskih in
katehetskih društev

Letnik XII. □ □ Št. 11.

Slovenski Učitelj

Glasilo slovenskih krščanskih učiteljskih

... in katehetskih društev. ...

Last „Slomškove zveze“ in „Društva slovenskih katehetov“.

Letnik XII.

V Ljubljani, 15. novembra 1911.

Štev. 11.

Šola bodi temelj narodno-gospodarskemu napredku.

(Predaval deželni sadj. instruktor M. Humek.)

(Dalje.)

Sl. gospoda! Upam da sem vas privedel do prepričanja, kako nujno je našemu kmetu potrebna stanovska izobrazba in da brez nje ob današnjih razmerah ni pričakovati trajnega in zdravega napredka v našem narodnem gospodarstvu. Kjer pa ni napredka, tam tudi ne moremo pričakovati blagostanja.

Ko bi imeli v deželi v vsakem okraju kmetijsko šolo kakor je na Grmu, in ko bi v vse te kmetijske šole hodili sami kmečki sinovi naše dežele, in ko bi vsi ti sinovi ostali gospodarji na posestvih svojih očetov, ko bi nadalje imeli prav toliko gospodinjskih šol z enakimi pogoji, bi kljub temu minilo precej let, preden bi prodrla kmetijska veda, v kolikor je danes nujno potrebna, do zadnjega gospodarja.

Imamo pa v deželi samo eno kmetijsko šolo, ki je pač vzgojila za časa svojega obstanka okrog 400 kmetovalcev, toda kaj pomeni to število za deželo 100.000 posestnikov, ako celo vpoštevamo, da je dokaj odstotkov teh absolventov izvolilo druge poklice in da so med gojenci bili tudi nedomačini.

Gospoda! Mi smo učitelji — ljudski učitelji. Ker smo večinoma izšli iz kmečkega ljudstva, ker živimo med kmečkim ljudstvom, ker je naša naloga odgojevati in poučevati ljudsko mladost, moramo poznati težnje našega ljudstva, moramo vedeti, kje ga čevelj najbolj žuli; zato mislim, da smo prvi poklicani priskočiti mu na pomoč tudi v stanovski izobrazbi.

Uživiti se mora v nas predvsem prepričanje, da dobra, času primerna ljudska šola mora položiti temelj tej izobrazbi; kmetijsko-nadaljevalna šola mora pa na tem temelju podati odrasli mladini vsaj toliko kmetijsko-stanovskega znanja, kolikor ga je treba za umevanje najvažnejših kmetijskih strok in kolikor ga je treba za nadaljno uspešno samoizobrazbo. Vrhutega mora

dobro urejena ljudska in kmet. nadaljevalna šola mladino v tem zmislu odgojiti. Pred vsem ji mora s smotrenim ravnanjem in primernim poukom vcepiti ljubezen do rodne grude, ljubezen do kmetijskega dela, vzgojiti jo mora tako, da bo ponosna na ta najlepši vseh stanov.

Mi živimo tesno združeni z ljudstvom, vsled tega moramo živeti za ljudstvo in njega koristiti. Pred vsem drugim moramo imeti vedno pred očmi gospodarsko stran ljudskega življenja in delovanja. Svesti si moramo biti tudi, da delamo s tem za povzdigo svojega blagostanja, ako nam je pri srcu gospodarska okrepitev in povzdiga ljudskega blagostanja. Napredek v ljudskem gospodarstvu — napredek naš, ljudski propad — naš propad.

Znana in nepobitna resnica pa je, da ves napredek, bodisi v kateremkoli stanu, tako tudi v kmetijstvu, sloni dandanes zgolj na stanovski izobrazbi. Ta omogočuje n. pr. v kmetijstvu pametno in času primerno izkoriščanje prirode in njenih sil potom raznih pridobitev na tem polju. In jaz ne vem, kdo bi bil preje poklican vzbujati v ljudstvu zmisel in zanimanje za tako znanje, kdo bi lažje vzbudil in ohranil med ljudstvom ljubezen do drage rodne zemlje, kakor ravno učitelj.

To so spoznala končno vendar tudi šolska oblastva, ki so poklicana skrbeti za ljudsko izobrazbo, za ljudski blagor. Prišla so do prepričanja, da za kmečko ljudstvo vendar le ne zadostuje, ako zna pisati, brati, malo formalnega računstva, ako pozna iz prirodoznanstva razne prirodne sisteme itd., ampak da je nujno treba specialnega znanja za njegov stan, ako naj napreduje in se gospodarsko krepi.

Ministrstvo za nauk in bogočastje je jelo misliti na vpeljavo prepotrebnih kmetijskih nadaljevalnih šol in se je vsled tega vršil že letos tak tečaj na Grmu. Istotako se deželni odbor kranjski že dalj časa peča s to zadevo.

Ali gospoda, to pojde od uradne strani vse prepočasi, izobraziti se mora najprej v tem zmislu tudi učiteljstvo. Zato je nujna potreba, da vsak pravi ljudski vzgojitelj in učitelj, ki mu je blagor ljudstva pri srcu, prostovoljno in že naprej na tri strani zastavi svoje delovanje med ljudstvom, in sicer:

1. naj že v ljudski šoli prilagodi ves pouk življenjskim potrebam prebivalstva, ki med njim deluje; zlasti naj bo pozoren na stanovsko izobrazbo ponavljalnih učencev;

2. naj snuje že sedaj kmetijsko-nadaljevalne tečaje, ki se dajo vpeljati povsod, kjer je le količkaj dobre volje in nekoliko požrtvovalnosti za dobro stvar;

3. naj tudi izzun šole kolikormoč podpira stanovsko izobrazbo našega preprostega kmečkega ljudstva.

Ad 1. Predvsem je že v ljudski šoli na vseh treh stopinjah pouk prikrojiti tako, da se pri vseh predmetih nanaša na kmetijske

razmere dotičnega kraja. V prvih dveh šolskih letih imamo zlasti pri nazornem nauku in računstvu prilike dovolj obravnavati le take predmete, ki so v zvezi z domačim otroškim življenjem in segajo kolikortoliko v narodno gospodarstvo. Še veliko boljša prilika za to se nam nudi na srednji in na višji stopnji, posebno pa v ponavljalni šoli. Spisje, računstvo, prirodopis, prirodoslovje in zemljepisje so predmeti, ki bi morali biti prepojeni s stvarino iz kmetijstva, državljanstva in zakonoznanstva. Namesto sistematičnega opisa tujih živali, ki nimajo za učenca kot bodočega kmetovalca posebnega zanimanja, naj bi se natančno obravnavale domače živali, njih reja, korist in osobito ravnanje z njimi, v kolikor je primerno za učenčevo starost. Namesto kave, čaja, tobaka itd. naj se ukvarja učitelj v šoli z domačim škodljivim in koristnim rastlinstvom. Tudi v prirodoslovju imamo brezštevilno pojavov, ki so za kmetijstvo velikega pomena in ki bi jih moral umeti vsak kmetovalec.

Pri zemljepisju naj skuša učitelj vcepiti otrokom v mlada srca ljubezen do naše ožje domovine in njenih krasot. Tako bi se kolikortoliko preprečilo ali vsaj omejilo izseljevanje v tujino; ohranilo bi se naše ljudstvo kmečkemu stanu in delu.

Pri spisju bi se morali vaditi učenci višje stopinje izključno samo s takimi sestavki, ki imajo v življenju praktično vrednost, ali ki jim je snov vzeta iz vsakdanjega kmečkega življenja.

Še bolj kakor pri drugih predmetih velja to za računstvo. Kakšna obilica prepotrebne stanovskega znanja se potom enega samega predmeta izlahka vcepi v nežna srca, spozna vsakdo, ki pazno pregleda Stiasny-jevo računico za ponavljalne šole.

(Dalje.)

Najvažnejše poglavje vzgoje.

(Kateheza za višjo skupino ljudskih šol, odobrena pri katehetski konferenci v Ljubljani. Sestavil katehet P. Regalat Čebulj.

(Konec.)

VI.

4. Pogledjmo zopet življenje sv. Alojzija! Ta angelski mladenič je bil zlasti v občevanju z osebami drugega spola strogo natančen ter se je ogibal slabih ljudi. a) Še ko je bil deček, se je nerad igral s sestrkami, še težje z drugimi. Kako dvornih dam ni sprejemal v sobo, ampak jih je hitro odslovil kar pri vratih, nam je že znano. Nekega dne ga je njegov stric Don Prosper Gonzaga v Mantovi povabil na obed. Mesto so mu odkazali poleg neke gospe. Toda niso ga mogli pregovoriti, da bi se tja vsedel. Preden je šel v samostan, mu je dejala mati, naj se poslovi od raznih sorodnic.

Sv. Alojzij je malo pomislil, potem pa odgovoril: »Saj tako molim zanje!« (Se ponovi!)

Po božji naredbi sta dva spola, moški in ženski. Eden spol naj se ne peča predomače in preprijazno z drugim. Zakaj? Ker tako občevanje kaj lahko napelje v nečistost. Predomače in preprijazno občuje z osebami drugega spola, kdor jih pogosto, brez potrebe obiskuje, se v njihovi družbi brez potrebe rad dolgo mudi, se ž njimi le preveč kratkočasi, ž njimi hodi, zlasti po samotnih krajih ali v temi. Vse to je zelo nevarno, osobito če je ena sama moška in ena sama ženska oseba. Sam Bog pravi, da je takemu nemogoče ohraniti čistost neomadeževano. (Vpr.: Kaj torej še vodi v nečistost? ...)

Predomače in preprijazno občujejo med seboj tiste osebe drugega spola, ki imajo tako imenovana »grešna znanja«. O njih to-le zapomnite. Če skleneta mladenič in dekle zvezo, prijateljstvo z namenom, da hočeta prej ko mogoče stopiti v zakonski stan, to ni greh, ker je po volji božji. Ako se vpričo staršev ali drugih poštenih ljudi včasih snideta, to sicer ni brez nevarnosti, ker se lahko pregrešita z nespodobnimi mislimi in željami. Veliko bolj nevarna, naravnost pregrešna so pa tista znanja, ki se sklepajo lahkomišno, pri katerih se na zakon nič ne misli, ali ne dovolj resno, ali ki zakon zavlačujejo. Vse to je grešno, ker je zoper božjo naredbo.

Varujte se takih znanj! Ogibajte se vsake priložnosti v ta greh: postopanja in nastavljanja po ulicah, drznih pogledov ter občevanja s pokvarjenimi osebami. Ne pišite in ne sprejemajte ljubavnih pisem. Kadar boste pa starejši ter vas bo Bog klical v zakonski stan, takrat dobro premislite, kateri osebi darujete svoje srce. Prosite svéta starše, spovednika, dušnega pastirja. Kdor lahko miselno začne z nedovoljenim znanjem, navadno zabrede v grde grehe, zapravi božji blagoslov, brez katerega ni prave sreče v zakonu.

b) Zelo vestno je tudi sv. Alojzij pazil, s kom da občuje in kaj da se v družbi govori. V svoji bližini ni trpel pokvarjenih ljudi ter niti besedice, ki bi bila zoper sramežljivost. V Turinu je v neki odlični družbi sedemdesetletni plemič pred mladimi ljudmi zbijal nespodobne šale. Sv. Alojzij ga je možato zavrnil: »Ali Vas ni sram, ko ste že tako star mož, pa v navzočnosti mladeničev tako grdo govorite!« Ko je to izgovoril, je vstal od mize, vzel neko nabožno knjigo ter se odstranil. (Ponovi!)

Bežite tudi vi pred slabo tovarišijo, ki toliko mladih ljudi pokvari. Kdor za smolo prime, se osmoli; kdor se pajdaši s pokvarjenimi mladeniči, bo sam kmalu pokvarjen. Denite med zdrava jabolka le eno samo gnilo. Kaj mislite, kaj se bo sčasoma še z zdravimi zgodilo? Kajneda, pokvarila se bodo! Enako je s tovari-

šijo. Ako občujete dalj časa z nečistnikom, se boste polagoma navzeli njegovega mišljenja, postali mu boste enaki v govorjenju in življenju. Nečistniki pokvarijo čiste. Ali nas ne uči tega vsakdanja izkušnja? Koliko poštenih mladeničev so zapeljali nečisti tovariši; koliko čistih deklic so pahnile pokvarjene tovarišice v ostudne grehe! Ako hočete biti čisti, zdravi, veseli, nikar ne občujte s pokvarjenimi ljudmi, ogibajte se slabe tovarišije. (Vpr.: V kaj napeljuje slaba tovarišija? ...)

5. Poglejmo vnovič na čisto življenje sv. Alojzija. a) Živel je v času, ko se je mnogo plesalo. Toda njemu je bil ples nad vse zoprn. Njegovo veselje je bilo moliti, učiti se ter staviti oltarčke. V Chieri ga je njegov stric povabil k obedu. Sv. Alojzij je obljubil priti, ako ga ne bodo silili k plesu. Obed še ni bil končan, ko mu je neka dama razodela željo, da bi rada z njim plesala. Sv. Alojzij ni odgovoril ničesar, vstal je ter zapustil dvorano. Kaderkoli so ga na kraljevem dvoru v Madridu vabili na ples, se je vedno toliko časa branil, da so ga pustili v miru. Zakaj vse to? Iz ljubezni do sramežljivosti. (Se ponovi z nekaterimi vprašanji!)

Da bi bila naša mladina sv. Alojziju v tem vsaj nekoliko podobna! Toda, mladi ljudje, ko nekoliko odrastejo, dostikrat mislijo samo na zabavo in ples, ki je zanje tembolj nevaren, ker nimajo v taki priložnosti moči, da bi se upirali izkušnjavam. Pri takih prilikah se slišijo dvomljivi in nespodobni pogovori, ne manjka se predrznih pogledov. Bližnji stik dveh razvnetih oseb podere obzidje svete čistosti, namreč sramežljivost; zato pravi sv. Ambrozij, da je plesišče mrtvaška rakev nedolžnosti in grob sramežljivosti. „Najboljši plesi niso nič prida“, pravi sv. Frančišek Saleški. „Skoraj nikdar ne pleše mladina, da ne bi žalila Boga z nespodobnimi mislimi in besedami, z nečisto ljubeznijo, s strastnimi izkušnjavami, ki se ne dajo ločiti od plesa“, uči sv. Karel Boromejski. (Vpr.: Kaj še napeljuje v nečistost? Odg. ...)

Ker je ples mladim ljudem tako škodljiv, zato se ga na vso moč varujte! Če bi vas domači silili na ples, branite se. Ako bi se kdaj nikakor ne mogli izogniti, molite poprej. Mislite na Boga in angela variha. Ne dovolite ničesar, kar bi vam onečastilo lepoto srca!

b) Občudovati moramo sv. Alojzija, kako je premagoval radovednost, ki toliko ljudi privabi k pohujšljivim igram in predstavam. Še čisto nedolžnega veselja si ni privoščil. Nekega dne je imela konjenica njegovega očeta v Milanu velike vaje. Mladina se ni mogla nagledati ponosnih in gibčnih jezdecev, krasnih zastav in svetlega orožja. Tudi Alojzij je bil navzoč. Toda kako? Uprl je svoje oči v tla, da od vse vojaške parade ni videl veliko več, kot če bi bil doma pri svojih knjigah. Toda ne mislite, da je bil Alojzij kakor starček, kateremu se nič več ne ljubi. O ne! Bil vam je mladenič, italijanske krvi in poln ognja. Ni bil človek, ki se ne zanima

za nobeno stvar. Nasprotno! Bil je živahen dijak, ki bi rad vse vedel in znal — v dobrem pomenu besede, seveda. — On je le tako junaško premagoval radovednost. (Se ponovi!)

Neukročena radovednost tolikokrat zavede marsikoga med pohujšljive igre in predstave po gledaliških ter drugod. In te zopet napeljujejo v nečistost.

Igre in predstave so dovoljene, ako so dostojne. Toda takih iger je le bolj malo. Pač pa je mnogo takih, v katerih se smeši čistost, povzdiguje nečistost kot nekaj naravnega, dovoljenega. Tudi igrajoče osebe so včasih tako oblečene, da se poštenemu človeku gabi. Take predstave nič ne koristijo ne razumu, ne srcu, pač pa zelo škodujejo, ker so pohujšljive, ker napeljujejo v greh. Ljudje, ki jim je kaj do časti, se takih predstav izogibljujejo.

Kaj pa kinematografi? So tudi ti za vas nevarni? Tudi! Včasih se kažejo zelo grde stvari. In mlad človek, ki bi moral goreti za najlepšo čednost: čistost, naj se nad takimi nečednimi stvarmi naslaja ter ž njimi pokvarja? Boljše je za vas, da ne vidite nobene take predstave, kakor da bi videli tudi le eno samo nespodobno, ki bi vas pohujšala. Imate denar? Štedite! Imate čas? Porabite ga za delo ter za pametno, koristno razvedrilo, izprehod itd.

Ako hočete ostati čisti, varujte se nespodobnih plesov, pohujšljivih iger in predstav! (Vpr.: Kam vse to napeljuje? Odg....)

6. Ozrimo se vnovič na sv. Alojzija. a) Četudi je bil visokega rodu, je vendar vsako pošteno delo zelo cenil. Nikdar ni preganjal časa z lenobo, ampak vedno je bil na delu, ki je bilo primerno njegovemu stanu in poklicu, njegovi starosti in moči. Veliko je molil in se učil, a tudi pametnega razvedrila se ni vedno ogibal. Ko je stopil v jezuitski red, je podvojil molitev in učenje. Radevolje je pomagal v kuhinji, pometal sobe in hodnike ter stregel samostanskim in zunanjim bolnikom. Dobro je vedel, da je lenoba sovražnica čistosti, delo pa njen angel varih. Zato je tako vestno uporabljal čas za molitev, učenje in delo. Tudi spal je prav malo. Večkrat je nedolžni mladenič prečul cele ure v molitvi ter se bičal celo do krvi. (Vpr.: Česa se je sv. Alojzij posebno varoval? Odg....)

Res, lenoba mu je bila silno zoprna. Saj je pa tudi „lenoba vseh grdob grdoba“, začetek vseh hudobij, posebno še nečistosti. Studenček, ki teče po strmini od kamna do kamna, ohrani čisto, svežo vodo; ko pa dospe v kotlino in počiva, se njegova voda usmradi in postane bivališče nesnage in golazni. Tako je tudi s človekom, ki lenari. Lenoba oslabi voljo. Lenuh hoče in hoče, toda ničesar pametnega ne izvrši. Manjka mu odločnosti. Kako naj pa premaga najhujšo strast, ko vendar najmanjšega boja ne zmore? Posebno škodljivo je, ako mlad človek po spanju dalje časa v postelji lenari in poležkuje. Takrat je domišljija — ker je človek izpočit — najbujnejša in to tira lahko mladega človeka, ki dolgo

poležkuje, v skrivne nečiste grehe. Pojdite v posteljo, kadar ste trudni; vstanite pa takoj, ko je čas za to. Pridno delajte! Delo voljo utrjuje. Le močna volja zmaga. Po delu boste veseli, zadovoljni ter vam ne bo nikdar dolgčas. (Vpr.: Česa se moraš še ogibati, da si ohraniš čistost? Odg. . .)

b) Pojdimo še enkrat k sv. Alojziju v šolo! Poglejmo, kako je bil zmeren v jedi in pijači. Ko je bil star enajst let, je imel za kosilo le eno jajce, toda še tega ne vselej. V trinajstem letu se je trikrat v tednu postil; užival je le kruh in vodo. Ako je moral piti vino, mu je prilil toliko vode, da ni bilo ne vino, ne voda. In tako je živel angelski mladenič celo na dvoru v času, ki se je odlikoval po razkošju. (Se ponovi z nekaterimi vprašanji!)

Ne rečem, da bi morali sv. Alojzija v njegovi občudovanja vredni zmernosti, popolnoma posnemati. Tega od vas tudi Bog ne zahteva. Le toliko poudarjam, ako hočete biti čisti, varujte se vsaj nezmernosti, ki gotovo napeljuje v nečistost. Nezmeren v jedi in pijači je tisti človek, ki ne pozna mere, kateremu ni nikoli dovolj. Ne uživaj razburljivih, premastnih jedi, mnogo mesa, vina; vsak dan se veliko gibaj. V besedah: „Posti se in delaj!“ je skrita čudežna moč zoper vse napade nečistosti. (Hufeland.) Posebno se varujte pijače! „Vino in mladost netita nečistost“, pravi sv. Hieronim. „Nečistost se ne da ločiti od pijanosti.“ „Pijanec ne bom nikoli imel za čistega“, uči isti svetnik. Ako ima trezen človek mnogo hudih izkušnjav zoper sveto čistost, kako se bo pijanec, ki s preobilnim pitjem še bolj razdraži hudo poželjenje, varoval nečistosti? Vsled nezmernega uživanja opojnih pijač izgubi človek razum pa tudi trdnost in močatost, da bi se mogel varovati nečistih grehov, ter postane podoben živali. Izkušnja uči, da se nikdar ne govori in stori toliko nespodobnega kot v pijanosti.

Zelo dobro je, ako se včasih tudi v dovoljenih stvareh kaj premagate. S tem krepite voljo. Le odločna volja zmaga hude izkušnje. Lepo in koristno je, ako tuintam vzamete malo manj tiste jedi, ki vam posebno ugaja. Prav je, da se udeležite razvedrila, ki vam ga pripravijo starši; ali pa ni tudi lepo in koristno, ako se včasih za kakšno veselje zahvalite in se tako premagate? S temi premagovanji si kar nič ne škodujete, nasprotno, koristite telesu in duši ter delate veselje Bogu. (Vpr.: V kakšne grehe napeljuje nezmernost v jedi in pijači? Odg. . .)

Tako sem vas opozoril na priložnosti, ki bi vas lahko zavodile v nečistost. Sedaj vam bom še enkrat vse skupaj naštel. Kaj napeljuje v nečistost? V nečistost napeljujejo: 1. radovedni pogledi; 2. nespodobne podobe in prebiranje nenravnih knjig in spisov; 3. nespodobnost v obleki; 4. predomače in preprijazno občevanje z osebami drugega spola in slaba tovarišija; 5. nespodobni plesi,

pohujšljive igre in predstave po gledališčih in drugod; 6. lenoba in nezmernost v jedi in pijači.

Vseh teh nevarnosti se skrbno ogibajte, pa vam bo veliko lažje ohraniti čistost sedaj pa tudi v poznejših letih. Vem, da vam bo včasih malo bolj težko vse te ovire premagati. Toda ne mislite, da je to nemogoče. Ne! Mogoče je, ako le sami hočete. Zato pogum! Sicer vam pa tudi božje pomoči ne bo nikdar manjkalo. Odločna volja in božja milost vse zmoreta! Tega nikoli ne pozabite! Potrudite se sami ter prosite Boga pomoči, pa boste videli in čutili, da se je le mogoče ogibati vsega, kar napeljuje v nečistost, da torej čisto življenje ni nad človeške moči. Storite vse, da ne izgubite čistosti, ki vas bo ohranila zdrave, vesele in zadovoljne ter ljube ljudem in Bogu.

Gospod Jezus, najboljši prijatelj mladine, prosim te, naj bodo vsi moji učenci in vse moje učenke vedno med tistimi srečnimi dušami, katere ti sam hvališ z besedami: „Blagor tistim, ki so čistega srca, ker Boga bodo gledali!“ Prečista Devica Marija, sv. Jožef, in ti angelski mladenič sveti Alojzij, ohranite jih zmerom čiste!

Ali kmetijski nadaljevalni tečaji, ali kmetijsko nadaljevalne šole?

Poroča Janko Polák.

V času od 17. julija do 19. avgusta t. l. je bil na deželni kmetijski šoli na Grmu pettedenski tečaj za izobrazbo učiteljev, ki naj bi poizkusili v šolskem letu 1911./12. ustanoviti po Kranjskem in Goriškem vrsto kmetijskih nadaljevalnih tečajev; vršili naj bi se v zimskem času, in sicer v triletnih oddelkih, vsakikrat po šest mesecev z najmanj štirimi urami na teden. Resnici na ljubo moram priznati, da so se trudili predavatelji z vso vnemo, da bi navdušili udeležence za velevažno misijo. Menim tudi, da se ne motim povsem, ako trdim, da je padlo seme na rodovitna tla. Škoda, da tudi v rodovitni zemlji seme brez solnce, dežja in zraka ne skali. In ne motim se povsem, ako trdim, da bo ostal plemeniti namen predavateljev in tudi udeležencev le glas vpijočega v puščavi, ako ne bomo segli po lažje izvršljivi izpremeni; zakaj poleg dobre volje je treba za take stvari tudi oblastvene avtoritete in — denarja. Ob samih idealih se danes ne izhaja več, pa magari je stvar tako mikavna, kot so mikavni že omenjeni kmetijski nadaljevalni tečaji.

Pregovor pravi, da izpremena razvedri. In izpremene je v našem šolstvu krvavo treba. Toda ne samo zaradi razvedrila, temveč predvsem zaradi časovnih razmer. Če se skrbi za nadaljno

izobrazbo drugih stanov, se mora skrbeti tudi za nadaljno izobrazbo kmečkega stanu.

Toda, ko govorim o nadaljevalnih tečajih, me moti mučno vprašanje, če bi sploh obiskovala vsa kmečka mladež po izpolnjenem štirinajstem letu redno in točno take tečaje. Zdi se mi, da idealno zamišljenemu načrtu skoraj ne bo možno — ustvariti realne podlage; zakaj zaprek bo toliko, da bo omagal tudi tovariš najidealnejšega kalibra.

Predvsem nastane vprašanje: Kako s sedanjo ponavljalno šolo? — Ali naj ostane kot neka zagozda med tečaji in med vsakdanjo šolo. Povedati bo torej treba predvsem tole: 1. ali naj ostane ponavljalna šola še nadalje ponavljalna šola, t. j. peto kolo pri vozu? 2. ali naj se izpremeni ponavljalna šola v redno šolo? 3. ali naj bo ponavljalna šola nekaka pripravljalnica za kmetijske nadaljevalne tečaje? Svetovati bi bilo drugo, t. j. dosedanja dveletna ponavljalna šola naj se izpremeni v redno šolo, da dobimo osem let redne šole, ako bi hoteli urediti kmetijske nadaljevalne tečaje po nemškem vzorcu. Kolikor se vem spominjati, so nam omenjali venomer samo take. Pa o vsem tem bom še govoril ob ugodnejši priliki; zakaj uverjen sem, da bodo rodila moja izvajanja živahno debato, in omenjam že sedaj, da je to glavni namen mojega poročila.

Vrnimo se za sedaj k izpremeni ponavljalne šole v redno šolo. Trdim, da bi se nasproti našemu ljudstvu niti naši poslanci ne drznili nastopiti. Pa bi se drznil dregnuti v sršenovo gnezdo — učitelj!... Torej že samo ta moment je tako važen in resen, da upade ob njem pogum tudi neustrašenemu tovarišu. Misel na izpremeno ponavljalne šole v redno šolo je položena torej že ob rojstvu v grob.

Pa pustimo to in recimo, da ostane ponovljalna šola tudi v bodoče to, kar je sedaj, t. j. peto kolo pri vozu. Menim, da ni treba ne enega, ne drugega.

In sedaj nam preostaja ponavljalna šola samo še kot pripravljalnica za kmetijske nadaljevalne tečaje. Vse pripravljalnice vrstim jaz med „Schwindelkurse“ in že zaraditega sem jim gorak. Pa recimo, da bi jih izpremenili v pripravljalnice za kmetijske nadaljevalne tečaje, bi se to moralo izvršiti tako, da bi bilo vseh ljudstvu in tudi učiteljstvu.

Preidemo še k drugim zaprekam.

Menim, da se ne bode zgražal noben tovariš, ako trdim, da zaostajamo v strokovni naobrazbi precej za učiteljstvom, ki poučuje v deželah, kjer cveto kmetijski nadaljevalni tečaji („Ländliche Fortbildungsschulen“). Čuditi se ni; zakaj v Nemčiji nudijo v tem oziru učiteljstvu neprimerno več priložnosti za nadaljno strokovno izobrazbo nego pri nas. Glavno pa je, da so v Nemčiji terenske razmere tako ugodne, da bi se sploh morali čuditi, če bi

ne bili na višji stopinji od nas. Pa pustimo to in preidimo zopet k naši strokovni izobrazbi. Trdim, da s samimi tečaji, podobnimi letošnjemu, ne bomo dosegli nikdar one stopinje strokovne naobrazbe, ki bi jo zahtevali od nas kmetijski nadaljevalni tečaji za mladino od 14. do 17. leta. Za take tečaje bi bilo treba strokovnih učiteljev; zakaj dogodi se drugače lahko neštetokrat, da pride učitelj v — zadrego. In kaj pomeni to? — Odgovor na to pa prepuščam, dragi tovariš — tebi!... Temu pa se ne smemo čuditi; zakaj kmetijska stroka je tako obsežna in tako aktualna, da spravi mladež od 14. do 17. starostnega leta lahko v zadrego tudi strokovnjaka, pa naj bi nas ne, ki smo strokovnjaki samo na polju ljudske šole. Ne oporekam, da so izjeme tudi v tem oziru, a danes imam v mislih samo maso učiteljstva.

Nemci so v tem oziru silno previdni in pošiljajo v tozadevne šole samo take učitelje, ki so strokovno naobraženi in še tu si izvoli skoraj vsak svojo stroko. Pri nas pa naj bi bil učitelj v eni osebi otrok in učenjak! Kar ni mogoče, pa ni mogoče; in naj bo še tako koristno, mikavno in lepo.

Velika zapreka bi bila tudi šolska mladež sama. Tu ne mislim samo na njen nedostatni duševni razvoj, temveč predvsem na njen odpor proti šoli. Že z 12. letom ji ne diši več vsakdanja šola. Vse sili v ponavljalno šolo in tu čaka nestrpno onega trenutka, ko izpolni 14. leto. Menite li, da bo hodila res vsa šolska mladež kdaj redno in točno v kmetijske nadaljevalne tečaje? — Če trdi kdo to, vara sam sebe!...

Ta in oni mi utegne ugovarjati, češ, saj zadostuje, da pridejo v tečaje samo oni, ki so dobre volje... Toda po moji sodbi bi bil s takim separatizmom razvoj tečajev položen v — grob. Vsi, ali pa nobeden!... Redno in točno, ali pa rajši ne začeti!... To so pogoji, brez katerih povoljnega razvoja tečajev ne moremo pričakovati. Toda, kje je avtoriteta, ki bo velela: „Vsi redno, in točno od 14. do 17. leta v kmetijske nadaljevalne tečaje!“ — Ali učiteljev vpliv?

Pregovor sicer veli, da je vsak začetek težak. Da, res težak začetek se hoče naložiti na rame najslabejšemu in mu že ob začetku, ko se niti ne ve, če se mu bode misija posrečila, ogreniti težavno delo!

(Dalje.)

Pesem krščanskega učiteljstva.

Navdušeno.

Uglasbil Vinko Vodopivec.

Mešan
zbor.

f

Na - prej! Na dan, na krov! Na

f

mf

boj sovrag nas kliče nov, ki združen z besnostjo ne-

mf

f

znan - sko za - ganja v šo-lo se kr - ščan - sko. Kdor

f

ff

lju-bi de-co, na-rod svoj, na-prej, na dan, na krov, na

ff

p

boj! O - če-tov sve-ti ve-ri vda-ni, naš voj junaško v borbo

p

mf *f*

pla - ni, na boj zo-per so-vraž - no če - to, na

mf *f*

ff

boj za ljudstva pravdo sveto! Naš zvezni prapor že vi-

ff

hra. Na - prej! Na boj! Hu - ra!

Razredni učitelj.

Piše Iv. Š.

(Dalje.)

Katalog.

Šolski katalog je najvažnejši uradni spis in ga je zato pisati posebno skrbno in natančno. Redi v katalogu in šolskih naznanilih se pišejo s številkami, v spričevalih pa z besedami. Ujemati se morajo seveda povsod do pičice. Pisanje s svinčnikom in radiranje ni dovoljeno. Pomota se sicer sme popraviti, a pristavi se podpis dotičnega učitelja. Katalogi se morajo po zaključku šolskega leta vezani shraniti v šolskem arhivu, kjer naj bodo uvrščeni po letih. Preden se lotiš pisati katalog, dobro preberi vse opomnje na zadnji strani, da se izogneš vsaki nekorektnosti. Ko pride čas, da pišeš rede, bodi previden! Sodi vestno in pošteno, izprašuj pogosto ter primerjaj ustmeno znanje s pismenimi proizvodi. Ne prenašli se na dobro in ne na slabo!

Tednik.

Ta zapisnik se mi zdi precej nepotreben, zlasti ko je uveden Dnevnik in Podrobni učni načrt; toda, dokler bo spadal med uradne knjige, ga je treba vpoštevati in beležiti vanj tako, kakor zahtevajo rubrike. Ne smeš se torej zadovoljiti s površnimi naslovi obravnavanih predmetov, ampak seči je treba nekoliko bolj globoko. Ako n. pr. v zemljepisno rubriko napišeš „Obravnavali Francijo“, to ne zadostuje! Zabeleži natančneje, kaj se je obravnavalo o Franciji: ali gorovje, vodovje, pridelki in izdelki, ali izobrazba. Pri nalogah je treba navesti tudi naslov itd. Enako treba izpolniti predalček, ki naznanja katehetovo uro; ako katehet na to pozabi, ga prijazno opozori in mu ponudi Tednik, da ga podpiše.

K Tedniku pripomnim še samo to-le: Važna knjiga bi bil ta zapisnik, ako bi vanj pisali samo tedenske uspehe — tedensko bilanco!

Zapisnik izposojenih knjig.

Knjižnica se bo smotrno uporabljala, ako jo upravlja vsak razrednik za svoj razred posebej. Zato ima knjigo z zgornjim naslovom, v katero vpiše vse učence po abecednem redu. Ta knjiga mu kaže učence, ki imajo veselje za čitanje, in mu pomaga spoznavati individualnosti posameznih otrok. Knjižnica je pa tudi sicer velevažno vzgojno sredstvo, ki ga razrednik ne sme zanemarjati. Seveda mora učitelj vse knjige, ki so v razredni knjižnici in ki jih izposodi, po vsebini vsestransko poznati. Knjige dvomljive vrednosti ne sprejemaj v knjižnico in je ne posojuj, saj je znana zahteva, da je za otroke najboljše — komaj dobro.

Šolska naznanila.

Razrednik mora štirikrat na leto prepisati razrede v šolska naznanila, da se z njimi obveščajo starši o napredku otrok. Če naj so pisane vse druge uradne knjige snažno in lepo, tedaj morajo biti šolska naznanila vzor i glede snažnosti i glede pisave. Naj ne bo na njih nobenega madeža, nobene poprave. Otrok naj vidi, da zna učitelj kaligrafično lepo pisati. V tem oziru zapazimo dostikrat precejšnjo vnemarnost in površnost. Marsikdo si misli, za otroke je vse dobro; pa ni tako. Kar da učitelj iz rok, mora biti za otroka nekak vzor. Zato je le hvaliti tiste učitelje, ki se karmoč potrudijo, da spišejo „glavo“ šolskih naznanil z lepo, prožno in vzorno pisavo. Tudi podpis naj ne bo površen, da ga je komaj brati, ampak tak, kakršen se spodobi za učitelja pisave. Učenci bodo gotovo tem bolj pazili na spričevala, ako bodo lepo spisana ter jim bodo prisodili tudi večjo vrednost. Šolska naznanila dajaj vedno v zavitkih.

Razrednikove knjige.

Da mora vsak razrednik imeti vse knjige, ki se v razredu rabijo, pač ni treba še posebe poudarjati. Pa imeti knjige, to še ni dovolj; treba je obvladati vso snov, ki jo vsebujejo knjige. Učitelj, ki v tem oziru ni kos svoji nalogi, ne more s posebnim uspehom poučevati.

In še na nekaj naj pazi učitelj razrednik: vse knjige naj ima snažno zavite. Dokler nimaš knjig sam zavitih, toliko časa tega ne moreš zahtevati od učencev.

KATEHETSKI VESTNIK.

Katehetsko gibanje.

IV. katehetskega tečaja v Monakovem se je udeleževalo 196 veroučiteljev. Skoraj polovica referatov je bila odmerjena teoriji; večina se pa vselej bolj zanima za praktične obravnave; tako je bilo tudi na tem tečaju. Med praktičnimi referati so bili najvažnejši: Vprašanje učnega načrta (profesor dr. Göttler); o metodi, o disciplini, o verskih vajah, o razmerju med šolo in rodnim domom; kako ravnati s prisiljenimi gojenci; kako vzgajati slabonadrajene. — Ker smo tudi v Ljubljani do-

bili razred za duševno zaostale otroke, naj ob kratkem omenimo, kaj in koliko se sme od takih siromakov pričakovati. Prvo in temeljno pravilo bodi, ne preveč od njih zahtevati. Otroka, ki ne more slediti skupnemu pouku, je treba posebej urediti. Katekizem in biblične zgodbe naj se ne ločijo. Nazorila je treba kolikor največ možno uporabljati. Učitelj naj govori počasi, razločno in s poudarkom. Prvi mesec naj katehet kaže samo slike; drugi mesec naj se otroci uče križ delati; v tretjem mesecu naj

izvedo nekoliko o nebeškem Očetu; četrti mesec o nebeškem Detetu; peti o Materi božji; šesti in sedmi o trpljenju in smrti; osmi o angelu varihu; zadnja dva meseca naj se ponavlja. Enako skromno naj se porazdeli tvarina tudi v naslednjih šolskih letih.

Veliko se je govorilo na monakovskem tečaju o dekretih svetega očeta Pija X. glede zgodnjega prejetanja svetih zakramentov. Glavno besedo je imel dr. Linden S. J. Izjavljal je, da nas veže zapoved ljubezni, če ne toliko cerkvena zapoved, da ne zaigramo zakramentov tistim, ki so za vredni sprejem sposobni; velika važnost zgodnjega svetega obhajila je osobito v tem, ker se bode na ta način preprečilo nevredno prvo sveto obhajilo.

Podrezali smo še enkrat. Društvo slovenskih katehetov je dobilo potom kn. šk. ordinariata poziv, naj se potegne za veroučitelje na deželi; vsled tega se je poslala deželnemu odboru potom p. n. ordinariata sledeča prošnja:

Visokemu deželnemu odboru
vojvodine Kranjske.

»Društvo slovenskih katehetov« se vsled poziva duhovščine v moravški dekaniji obrača do visokega deželnega odbora v sledeči zadevi:

Po sedaj obstoječem zakonu in po naredbi c. kr. dež. šol. sveta ddto. 9. III. 1899, št. 634, dobivajo remuneracijo samo oni duhovniki, ki poučujejo verouk na štiri- ali večrazrednicah. Zgodí se pa velikokrat, da imajo veroučitelji na raznih šolah po obsežnih župnijah, ali pa na eni šoli, ki sicer ni štirirazrednica, pač pa ima več vzporednic, dokaj več ur verstvenega pouka brez remunera-

cije, kot katehetje na štirirazrednicah z remuneracijo.

Visoki deželni odbor naj blagovoli uvaževati ta nedostatek ter poskrbeti, da bodo primerne nagrade deležni katehetje sploh, ki poučujejo več nego 7 ur na teden v šoli.

Enako naj bi visoki deželni odbor poskrbel, da bi se dušnim pastirjem, ki poučujejo verouk na ekskurendnih šolah, primerno zvišala potnina; kajti vpošteva naj se, da so pota do takih šol po naši deželi, osobito v zimskem času zelo grda, utrudljiva in naporna.

Društvo slovenskih katehetov tudi ponovno opozarja na že pred leti vloženo prošnjo stalnih ljudskošolskih veroučiteljev za pomoč. Naj se jim že vendar blagovoli dovoliti z ozirom na občutno draginjo in z ozirom na stroške, ki jih imajo pri šoli in ki so nujno spojeni s poučnim ter vzgojnim smotrom, — vsaj draginjska doklada.

V Ljubljani, 6. oktobra 1911.

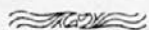
L. S.

A. Kržič,
t. č. predsednik.

A. Čadež,
t. č. tajnik.

Nadzorništvo veronauka na srednjih šolah v Ljubljani je poverjeno kanoniku dr. Grudnu.

Umevno, da se potegujejo na Dunaju za katehetska mesta, ko so veroučitelji vsaj tako preskrbljeni, da se lahko z vso vnemo posvete samo šoli in vzgoji. 10. novembra t. l. je bilo razpisanih šest mest za veroučitelje meščanskih šol. Meščanski katehet ima takoj ob nastopu temeljne plače 2200 K, ter 1000 K stanarine, ki se pozneje poviša do 1200 K; zraven tega ima pa pravico do tri- oziroma štiriletnic po 200 K. To pa že gre!

Katehetske beležke.

Po čem presojati kateheta? Na tečaju v Inomostu je razpravljal P. Gatterer S. J. »O metodi pri katehezi«. Govoril ni ne o analizi, ne o sin-

tezi itd., ampak zahteval je z ozirom na namen kateheze sledeče: a) Nadnaravni moment (zato molitev in vzbujanje čuvstev med katehezo);

b) nazornost; c) vežbanje vesti po katehezi. — Najbolj so pa govorniku pritrjevali, ko je zahteval, naj se reformira način izpraševanja. »Katehet naj se ne presoja zgolj potem, kako je izpadlo izpraševanje krščanskega nauka.« Tudi naj katehet radi tega, da bi pri preizkušnji otrok iz kršč. nauka bolje uspel, ne opusti metode, ki jo je spoznal kot praktično in namenu najbolj primerno. Izkušnja iz veronauka naj ne vpoštevava samo znanja in vednosti, temveč naj se raztegne tudi na versko-nravno obnašanje, na versko-nravno življenje.

Attente et devôte. Da se bodo otroci pobožno in spodobno obnašali pri sv. maši, je treba kaj več, nego samo nadzorstvo. Kakor je potrebno, da se otroci zlasti sedaj, ko jih silimo zgodaj k sv. obhajilu, takoj v prvem šolskem letu seznanijo z zakramentalnim Jezusom, tako ne smemo puščati vnemar tudi ne nauka o sv. maši. Nikakor ni pravilno, če bi se katehet zadovoljil z mislijo: o tej stvari bom že natančneje govoril, ko pride po redu katekizmovih vprašanj na vrsto. Takoj ko se otrok začne redno udeleževati sv. maše, torej takoj, ko jame hoditi v šolo, naj se tudi po možnosti in po dovzetnosti seznanja z najzvestejšo daritvijo. Naj bi se udomačilo prepričanje, da navajanje za pobožnost pri sv. maši ni nauk, ki bi se mogel v par urah opraviti, ampak delo, ki naj se ponavlja po vseh stopnjah otrokovega šolanja. Ta nauk je del vzgoje, ki se ne sme nikakor prezreti ali zanemariti. — Pri najmanjših šolarjih se naj ta pouk morda tako prične, da se jim v cerkvi pokaže zlata hišica: tabernakelj, da se jim pove, kdo prebiva notri, kaj je v zlati posodi, v monštranci; da jih opozoriš na najsvetejši del sv. maše, ko vsi ljudje kleče in mašnik povzdigne sv. hostijo itd. — Nihče ne more braniti, če katehet eno uro verouka porabi za tak nazorni pouk, če jih pelje v cerkev ter jim razloži, kar se mu zdi nujno in potreb-

no. — Pouk o sv. maši v najnižji skupini torej ni sistematičen, ampak priložnosten; položi naj temelje za poznejše logično in sistematično razlaganje.

Molitvenik za šolsko mladino. Iz Štajerske smo dobili še te-le opazke: S kritiko, katero je podal »Sl. Uč.« o tej knjižici Mohorjeve družbe, se docela strinjam. Za zasebno pobožnost bi knjiga že služila, kot oficijelni molitvenik pa nikakor ne. A še ena reč me moti pri tem molitveniku. Ko govori pisatelj o pogostnem sv. obhajilu, ga sicer prav lepo priporoča, pri tem pa se dela, kakor bi mu bili odloki sv. očeta Pija X. o pogostnem in vsakdanjem sv. obhajilu popolnoma neznani. Pravi namreč na strani 85.: »Vsak dan res ne moremo iti k sv. obhajilu, in le mašnik sme vsak dan darovati sv. mašo, ter se obhajati; a vendar smemo pogostoma pristopiti, in milosti sv. zakramenta nas bodo hranile od enega obhajila do drugega.« Dekret sv. očeta pravi: »Pogostno in vsakdanje sv. obhajilo . . . naj bo vsem kristjanom na voljo.« In da ne bi kdo rekel, češ, to ni za otroke, je odločila Congr. Sacr. dne 8. avgusta 1910, točka 6., sledeče: »Tisti, ki imajo skrb za otroke, naj se z vso marljivostjo potrudijo, da isti otroci po prvem obhajilu večkrat in, če mogoče, vsak dan, kakor želi Jezus Kristus in sv. Cerkev, pristopajo k mizi Gospodovi, in da to store s pobožnostjo, kakršna je primerna njihovi starosti.« Tako govori sv. Cerkev; mons. Podgorc je s svojim izvajanjem v nasprotju s cerkvenim določilom . . . Toliko se trudimo, da v ljudstvu odstranimo pomisleke zoper pogostno in vsakdanje obhajilo, zdaj pa nas hočejo z novimi pomisleki begati, in to proti izrecni besedi svete Cerkve. Vemo pač vsi, da v praksi ne gre tako hitro, ker ljudi, zlasti pa otrok ne smemo nepremišljeno siliti k vsakdanjemu sv. obhajilu in da se nahajajo razne zapreke, ki posebno še otroke odvrčajo od vsakdanjega in sploh pogostnega obhajila, kakor: šolski pouk, lenoba pri vstajanju,

nestanovitnost itd., ampak odvrčati se ne sme, to načelo mora obveljati. Sicer pa imamo kakor v ljubljanski, tako tudi v lavantinski škofiji molitvenike, katerih besedilo se popolnoma zлага: »Šolski molitvenik«, »Sv. opravilo«, »Malo sv. opravilo« in »Prijatelj otroški«, ti naj ostanejo oficijelni molitveniki za šolsko mladino.

Styrus.

Zvonjenje pri povzdigovanju. Pri povzdigovanju je bila navada in je še menda večinoma, da ministrant pozvoni, ko mašnik poklekne, enkrat, med povzdigovanjem trikrat, in ko mašnik drugič poklekne, zopet enkrat, torej vsega skupaj petkrat. Caerimoniale episcoporum I. 1. cap. 29. n. 6. pa uči, da naj se zvoni samo trikrat (primeri Synodus Dioecesis Lav. 1903, pag. 357); prav tako razlaga Erker, Enchyr. Lit. pg. 94; naj se zvoni torej obakrat pri pokleka-

nju, pri povzdigovanju pa samo po enkrat, kadar mašnik povzdigne sv. hostijo, oziroma kelih, da ljudje sv. podobe vidijo. Želeti je, da bi se to tudi res vpeljalo, ker se stari način zvonjenja tudi ne da združiti z molitvami pri povzdigovanju, ki jih imajo katekizem in šolski molitvenik. Ob enem pa naj bi se tudi ljudje odvadili pri povzdigovanju in sv. obhajilu pokriževanja, ker je celo nepotrebno in se še navadno slabo opravlja. Kadar pri povzdigovanju mašnik poklekne, začnejo ljudje: »Molimte . . .«, ko drži mašnik sv. hostijo (oz. kelih) kvišku, tedaj pa: »Jezus, verujem . . .«, tako obakrat; zname nje zvončka v sredi povzdigovanja pa naj ljudi opomni, da se ne potuhnijo, ampak pogledajo sv. podobe, saj zato jih povzdigujemo; sklonijo se šele potem.

Zgledi.

Tolažba v rožnem vencu. Ameriški list »Philadelphia Record« je nedavno objavil z naslovom »Molitev podeli kaznjencu prostost«, ta-le dogodek: Pred 20 leti se je bil izvršil v jeklarni v Pittsburgu strašen umor. Med osumljenimi je bil tudi neki ogrski državljani. Ko je bila obravnava, je bil pred sodišče klican neki Avstrijec, da bi dal kaj podatkov o umorjenem. Prišel je v sodno dvorano; pri dohodu se mu je pripetila neljuba nezgoda: spotaknil se je ob pljuvalnik ter je telebnil na tla. Ker so se mu posmehovali štirje navzoči Ogrji, ga je to tako razkačilo, da je sklenil maščevati se nad njimi. V jezi je označil enega izmed štirih pred sodiščem kot morilca. Drugi trije so se dali preplašiti ter so potrdili izjavo Avstrijca, na kar je bil nesrečni delavec obsojen v dolgoletni zapor. Brez sredstev in prijateljev se ni mogel dalje braniti ter je moral kaznen nastopiti.

Pred nekaj meseci je umrl v zakotni avstrijski vasi oni človek, ki je na tako lahkomišeln in predrzen način spravil svojega tovariša v zapor; še pred smrtjo je priznal svojo hudobijo in zlobnost. Takoj se je obnovila obravnava in nedolžni kaznenec je bil prost.

Ko so ga potem vprašali, kako je mogel svojo nezasluženo nesrečo tako mirno in pogumno prenašati, je stegnil roko in pokazal na dlanj molek rekoč: »To-le me je varovalo, da nisem zblaznel. Vsak dan sem molil Boga in se priporočal Devici Mariji, naj bi prosila zame, da pride na dan moja nedolžnost.«

Molitev pred jedjo. V gostilni večjega mesta v Porenju je bil skupen obed. Velika družba se je bila zbrala pri omizju. Med gosti je bila tudi neka mati s svojim sinčkom. Vsi so se že posedli in so se jeli lotiti pripravljenih jedi; deček se je pa vstopil, da bi molil prav tako, kakor je

bil doma navajen. Ker ga pa izmed navzočih nihče ni posnemal, se začudi in vpraša mater: »Mama, zakaj pa ne molijo?« V bližini je bil mož, ki je čul to vprašanje; ta mu reče prijazno: »Fantek, le moli brez skrbi, kakor si navajen.« In kar prekriža se deček ter začne junaško in glasno moliti. Mož, ki mu je dal pogum, vstane; z njim se dvignejo še nekateri in slednjič spremlja vsa družba v molitvi mladega junaka. Nihče se ni upal črhniti besedice nezadovoljstva ali zasmehovanja; nasprotno, vse je hvalilo lepo navado dobro vzgojenega otroka.

Spoštovanje do matere. Na Kitajskem ukazuje dvorni opravilnik, da mora cesar vsako leto enkrat na poseben način izkazati svoji materi dostojno spoštovanje. To se zgodi takole: Novega leta dan se poda cesar v spremstvu vseh knezov in velikašev v palačo svoje matere. Mandarin gre naprej in prosi ponižno, naj bi se blagovolila cesarica-mati vvesti na cesarski sedež, da se ji bo mogel cesar pokloniti. Nato stopi cesar v dvorano in čaka s povešenima rokama, kar velja pri Kitajcih kot znak spoštovanja. Vsi dostojanstveniki vstanejo pri vratih ter store isto, kar cesar. Med tem tihim poklonstvom igra dvorna godba ganljive komade. Zdaj zakliče glasno mandarin: »Na kolena!« in cesar ter ves zbor poklekne.

Zopet da mandarin povelje: »Na tla!« Pri teh besedah se prikloni cesar in vse spremstvo tako globoko, da se s čelom dotakne tal. Zopet se čuje klic: »Vstanite!« in vsi se dvignejo. Ko se vse to trikrat ponavlja, stopi mandarin pred tron cesarice-matere ter ji izroči pismeno prošnjo cesarjevo, naj se blagovoljno vrne v svoje stanovanje. Med tem opraviлом pa poje glas zvana v visokem stolpu, ki naznaja vsem prebivalcem velikega mesta, da se zdaj kitajski cesar, »vladar deset tisočernih kraljestev« — kakor ga imenujejo — poklanja svoji materi.

Pogodba med srcem in jezikom.

Sv. Frančišek Sal. se je posebno odlikoval v krotkosti. Nekoč ga je mlad človek grdo zaničeval in zmerjal. Svetnik se je pa tako premagal, da niti z besedico ni zavrnil sramotilca. Nekdo, ki je bil priča tega dogodka, je vprašal sv. Frančiška pozneje, kako se je mogel zdržati, da ni kar nič zavrnil predrzneža. »Ali bi mogel,« de sv. mož, »onemu mladeniču bolje dokazati, kako se je treba obnašati, nego na ta način, da sem molčal?« Pristavil je pa še: »Storil sem pa tudi neporušno zavezo med jezikom in srcem: dokler je namreč srce vzbunjeno, mora jezik molčati; šele, ko se srce pomiri, dovolim, da se sme jezik razvozljati.«

Učila.

Katehizem v slikah. Katehetska učila so večinoma precej draga. Na lahek način si pa pomagamo s katekizmom v slikah, ki stane samo par kronc in se imenuje *Catéchisme en images*. Naroči se z naslovom: Paris. Maison de la bonne presse. Rue Rayard 5. Besedilo je sicer francosko, a poglobljena stvar so slike (folio-format), ki jih katehet razloži. Marsikaj je v tej knjigi s sliko raztolmačenega, kar se drugod nikjer ne zasledi. Slika po-

jasnjujejo apostolsko vero, ponazorjujejo razlago božjih in cerkvenih zapovedi, poudarjajo milost božjo in sv. zakramente, čednosti, poslednje reči itd. Nekateri slike so dokaj čedne; umevno, da za malo ceno ni pričakovati najboljšega. — Če drugega ne, to vrednost pa ima priporočena knjiga, da kateheta opozori na svetopisemske zglede, ki jih naj porabi pri razlagi. Sv. pismo je v tem učilu tako izrabljeno, kakor doslej še nikjer nismo opazili.

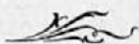
Pomagaj si sam! Razne tožbe, da za krščanski nauk ni najti dosti in primernih učil, so več ali manj neutemeljene. Razstave, ki smo jih videli na katehetskih tečajih, so prepirčale vsakega opazovalca, da nismo tako revni na tem polju. Seveda se ugovarja: Kaj pomaga, ker je vse tako drago, šole pa za katehetska učila nimajo cvenka, ali pa odrinejo le kako malenkost. Priznamo, poudarjamo pa, da se tudi za male denarje da marsikaj nabaviti, napraviti, prirediti. Dostikrat so katehetska glasila že priporočala, naj si katehet oskrbi raznih razglednic, slik in sličic, ki jih je dovolj na razpolago po časopisih, v trgovskem prometu itd. Vse to se da spraviti v ličnih kombinacijah na papir, na lepenko, v lesen okvir: pokaže se ti mikavna zbirka, pripravno učilo, ki je obesiš v šolsko sobo, da je imajo otroci dalj časa pred očmi, da je porabiš, kadar nanese prilika. Po trgovinah domačih in tujih ti je na razpolago v obliki krasnih razglednic celo življenje in trpljenje Jezusovo; narejene so po

predstavah v Oberaumergau-u. — V Monakovem je izšla znana zbirka svetopisemskih razglednic, ki jih je slikal Robert Leinweber.

Dobiš jih v »Katoliški Bukvarni«.

Doslej je dobili 5 zbirk po 12 komadov, (slike iz stare zaveze) in 2 zbirki (24 razglednic), ki predstavljata življenje in delovanje Jezusovo; v kratkem bodo izdelane tudi nadaljne serije.

Enako pripravno učilo si napraviš, ako naročiš razglednice, ki predočujejo razne svetopisemske kraje iz Palestine. — Posebno in koristno učilo se da napraviti za pouk o sv. maši, za razlago cerkvenih slogov in sv. krajev itd. Pisec tega nasveta si je naročil podobice (celo serijo), ki poočitujejo apostolsko vero, rožni venec, duhovna in telesna dela usmiljenja, sv. zakramente in križev pot. — Treba je le malo truda, malo časa in nekaj grošev, pa si v posesti lastnih učil, ki bodo otrokom na veselje in za pomoč.

UČITELJSKI VESTNIK.

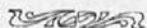
Slovesna otvoritev. S početkom šolskega leta je bila otvorjena nova šola na Viču s primerno cerkveno in šolsko slovesnostjo. V telovadnici nove lepe zgradbe so se zbrali stolni dekan Kolar, nadzornik Gabršek, nadkomisar Hoffbauer, deželni odbornik dr. Zajc, nadučitelj Ravnikar itd. Po blagoslovu so se vrstili slavnosti primerni nagovori oblastvenih zastopnikov.

V Ljubljani je bila isti dan blagoslovljena krasna šolska palača IV. deške ljudske šole na Prulah. Blagoslov je izvršil katehet Smrekar. — Tudi v Št. Vidu se že poučuje v prelepem novem poslopju.

Učiteljicam na Dunaju je vsled sklepa krščansko socialnih poslancev dovoljena možitev.

Državna obrtna šola v Ljubljani je bila otvorjena dne 6. novembra, a zdaj še brez električnega in tehničnega oddelka.

Hrvatska škola. Katoliško učiteljsko društvo za Istro »Hrvatska škola« s sedežem v Pazinu je imelo dne 29. oktobra pri Sv. Petru v Šumi (Istra) prvo glavno skupščino. Izvolilo se je predsedstvo (načelnik nadučitelj Bačić Josip), razgovarjalo o društvenem glasilu »Hrvatska škola« itd. Na dnevnem redu je bilo tudi predavanje »Moralni uzgoj«.

Naša zborovanja.

Kamniški okraj. Dne 12. oktobra je imela v Radomljah zborovanje podružnica Slomškove zveze za kamniški okraj. Tov. gđcn. M. Odlaskova je sporočala o gospodinjinskem tečaju v Feldsbergu na Nižjeavstrijskem. Ob sklepu zanimivih podatkov je gospodična predavateljica navduševala svoje tovarišice, naj se po možnosti tudi udeleže enakih tečajev, kadar prilika nanese, da bodo mogle i

v šoli i izvan šole delovati v prid našega ljudstva. — Pri volitvi novega odbora so bili po predlogu gospodične M. Kratnerjeve izvoljeni sledeči tovariši, oziroma tovarišice: Krmelj Fr., Trost Ang., Odlasek M., Pogačar Andr., Mrkun A. — Prihodnji sestanek dne 20. novembra v Kamniku. Referat: O kmetijskem tečaju na Grmu. — Želeti je polnoštevilne udeležbe.

VZGOJA.

Odobravamo. »Bogoljub« je v zadnji (10.) številki pod naslovom »Vse za mladino. Neskončna važnost dobre vzgoje« objavil zanimivo razpravo, v kateri hoče javnost opozoriti, koliko je ležeče na dobri vzgoji v rodni hiši in da ni nobenega poka, ki bi bil potrebnejši od tega. »Za vsako stvar, ki jo hoče danes človek izvrševati, se zahteva preizkušnja, samo najvažnejše opravilo, vzgoja otrok, se izvršuje brez vsake izkušnje, brez vsakega učenja in mnogokrat tudi brez vsakega znanja. Zakaj je toliko slabih ljudi na svetu? Zato, ker je toliko slabe vzgoje...« V istem članku obžaluje urednik, da Družba sv. Mohorja do danes v celih 60 letih še ni izdala izmed vseh knjig najpotrebnejše: Knjige o vzgoji. Tudi mi se pridružujemo zahtevi po taki res potrebni in prekoristni knjigi zlasti zato, ker bo težavno delo šolskih vzgojiteljev potem mnogo olajšano in pa zato, ker nihče ne učitelj, ne duhovnik ne more nadomestiti in popraviti, kar mati zanemari in zamudi v tistih prvih letih, ko je otrokovo srce najbolj mehko, sprejemljivo in dovzetno. — Želimo, da bi Mohorjeva družba tej želji, ki je gotovo splošna, prejkoprej ustregla. Krščanski pedagogi — pero v roko!

Moderno suženjstvo. Vedno se piše, kako so v nevarnosti dekllice, ki si iščejo služb v velikih mestih, da ne zaidejo v nenravne brloge. Na Dunaju se je ustanovilo že leta 1904 društvo, ki skrbi za tuje naseljenke, ako so se prvočasno oglasile. To katoliško društvo (Die kathol. Bahnhofmission) čaka in sprejema po posebnih zanesljivih damah, ki jih je spoznati po Marijini svetinji, pripeti na belo-rmenem traku, poprej naznanjene in varstva prosee žene in dekleta ob dohodu vseh vlakov na Dunaj, ter jim preskrbe varno in zanesljivo prenočišče ter potrebno pomoč pri iskanju službe, po možnosti pa jim dobe tudi službo. Pa tudi drugače, če ni bil dohod naznanjen, smemo potujoče tuje ženske iskati sveta in pomoči pri čakajočih damah. Noben katehet, noben učitelj naj ne opusti, da bi ne opozoril deklic, preden se poslove od šole, na to dobrodelno napravo na Dunaju; marsikatera izmed gojenk bo šla s trebuhom za kruhom morda uprav na Dunaj. Kako dobro je, če se spomni, kaj je nekoč slišala v šoli glede nevarnosti in glede posredovanja, ki je v rokah zanesljivih krščanskih dam. Tudi naslov tega društva se lahko pove: Bahnhofmission, Wien, III., Jacquingasse 6.

RAZNOTEROSTI.

Slomškova zveza si je oskrbela antikvaričnim potom najnovejšo izdajo Herderjevega leksikona obenem z dopolnilnim (9.) zvezkom.

† **Avrelij Knafelj.** Dne 28. oktobra je v Ljubljani prominul frančiškanski vikarij pater Avrelij. Mož, ki so ga dičile razne vrline, zasluži, da so ga spominjamo tudi v katehetskem listu, kajti bil je zelo vnet spovednik ter je potrpežljivo presedel cele popoldneve v spovednici, osobito kadar so bile šolske spovedi na vrsti. Bog mu bodi plačnik!

Bosensko učiteljstvo si hoče s silo priboriti boljše plače. Čuje se, da je že pripravljen natančen načrt za splošen štrajk. Mi sicer voščimo bosensko-hercegovskim tovarišem najboljši uspeh, dvomimo pa, če se bo posrečilo. Štrajk dandanes prodre samo tam, kjer se dela občutna materialna škoda, ali kjer je prizadet želodec velike mase.

Telovadišče in igrišče na šolski strehi. Drugo leto je že, odkar je sezidano na Dunaju šolsko poslopje z ravno streho: stavba dvojne meščanske šole v petem okraju. Nad 3. nadstropjem je po angleškem in ameriškem sistemu narejena ravna streha iz lesenega cementa, ki jo rabijo za telovadišče; en del je pa zasajen s cvetjem in zelenjavo ter nadomestuje šolski vrt. Prostor, ki meri 510 m², nudi obenem najlepši razgled na gorski greben okrog Dunaja in na veliko morje dunajskih hiš.

»**Klerikalec.**« Še se dobe plašljivci med učiteljstvom, ki se straše pred to besedo; še naletiš na liberalnega strelca, ki meni, da se je postavil, če je ošvrknil krščansko-mislečega tovariša z zbadljivo »klerikalec«. Rajni dr. Lueger, čegar ime sme in mora vpoštevati tudi liberalni zagrizenec, je rekel koncem leta 1909: »Čujem, da spet šarijo nekateri ljudje z udrihnicco (Schlagwort) »klerikalec«. Ali smo se zato 30 let bojevali, da bo zopet ta beseda, ki so jo čifuti iznašli in ki utegne zmešati kvečjemu

glavo kakega vsenemškega študenta, med nami nezadovoljnost narejala?! Upam, da o tej neumnosti ne bom več slišal. Mi smo Nemci, dobri kristjani in dobri Avstrijci. Udrihnicco »klerikalec« prepustimo židom, in samo vrabci se dajo begati s to besedo.«

Dva kongresa proti alkoholizmu. Od 11. do 16. septembra je zborovalo 1200 antialkoholistov v Haagu. Sešli so se iz vseh plati, nekaj jih je bilo celo iz Amerike. To je že 13. mednarodni kongres, pri katerem so imele svoje zastopnike vse vlade. Govorniki so osobito dokazovali, kako kvarno vpliva alkohol na potomstvo in da na tisoče in tisoče duševno in telesno zaostalih otrok trpi vsled krivde staršev-alkoholikov. Na shodu je bilo tudi 53 duhovnikov, trije iz Avstrije, štirje s Poljske. Sklenili so delovati na to, da bi se osnovala svetovna zveza duhovnikov-abstinentov.

II. avstrijski protialkoholni kongres. Voditelji protialkoholnega gibanja v Avstriji so sklicali početkom oktobra veliko zborovanje v Gradec. Prišli so odposlanci iz vseh delov države, najbolj seveda iz Štajerske, precej pa tudi iz Nižjeavstrijske, Češke in Galicije. Izmed slovenskih državnozborskih poslancev sta se odzvala dr. Krek in dr. Korošec. Slovensko društvo »Abstinent« je zastopal urednik J. Kallan. Glavna misel posvetovanj je bila, kako obvarovati mladino pred škodljivimi vplivi alkohola.

Po pameti. Tudi v zadnji številki našega lista smo odkazali alkoholnemu vprašanju primeren prostorček; nikakor pa ne radi tega, ker smo bili prišteti tam enkrat v »Zlati Dobri« med tiste, ki se premalo (?) brigamo za abstinenčno in zmernostno vprašanje, ampak zato, ker smo prepričani, da je potrebno in koristno. Vemo pa tudi, da ima vsaka stvar svoje meje in da strokovni list, ki se naj v svojem skromnem obsegu peča

v prvi vrsti s strokovnimi zadevami naročnikov, ki jim je namenjen, ne more preveč posegati na polje, ki ga obdeluje specialni list »Zlata Doba«. Vse po modrosti in previdnosti! Sicer pa sodimo, da je med našimi slovenskimi listi »Slovenski Učitelj« doslej razmerno največ pisal o alkoholnem gibanju in bo še zanaprej, ako se bodo bolj pridno oglašali sotrudniki.

Belgija. Ker je nova šolska predloga vsled nasprotovanja liberalcev in soc. demokratov za nekoliko časa odložena, je prišlo v nevarnost tudi izboljšanje učiteljskih plač. Katoliška večina v parlamentu je pa kljub temu dosegla, da se je dovolil kredit 4 milijonov frankov v prid učiteljstvu.

General — šolski vodja. Junaški japonski zmagovalc general Nogi, znan iz bojev pred Port Arturjem, je bil imenovan za vodjo neke ljudske šole. Japonska vlada je hotela s tem preprostem ljudstvu pokazati, kolike važnosti je mladinska vzgoja!

»Le dobra, pametna knjiga bodi tvoj evangelij...« Tako uči neka M. G. v lističu »Naša bodočnost«. Urednik tega mesečnika bi si pač moral najprej sam zapisati te besede na svojo uredniško mizo in jih sprejeti kot geslo zase in za druge, da se ne bo zopet osmešil in sprejemal v predale tega konfuznega »glasila napredne mladine« stvari, ki so v diametralnem nasprotju z zgoraj navedenim pravilom. Tekom zadnjega časa je urednik, ki je učiteljskega stanu in poleg tega še na glasu, da je »dober katoličan«, dovolil v »Naši bodočnosti« prostora takim člankom, ki so dali povod, da je cerkvena oblast njegov list prištela med veri in Cerkvi sovražne; torej je po božji, cerkveni in naravni postavi prepovedan, kar se je slovenskemu ljudstvu na prižnicah tudi prečitelo. Ne vemo

ali je urednik tako kratkoviden, ali je tako neveden, ali pa je zašel vedoma na proticerkveni tir; kajti v isti številki, ki je v njej zapisano zgoraj navedeno pravilo, najdemo bajke o postanku sveta, ki z njimi hoče pisatelj pobijati razodeti nauk sv. pisma o potopu. V nekem drugem članku je govor »o večni snovi naše zemlje«... Videti je, da je prišel urednik »Naše bodočnosti« z vero na kant, kajti kako si moremo razlagati drugače tako pisavo! Ali se zavedajo gospodje, ki na ta način sipljejo strup med slovensko mladino, velike odgovornosti pred narodom slovenskim in pred Bogom? Ali se morejo taki pedagogi še imenovati krščanski učitelji?... »Naša bodočnost« bo imela slabo bodočnost, kajti smrtno obsodbo si je podpisala sama.

Katoliški učitelji na Francoskem so imeli 15. septembra letno zborovanje. To je že šesti kongres, ki so ga priredili učitelji nedržavnih šol; čez 200 delegatov je zastopalo 15 učiteljskih zvez, v katerih je zbranih na tisoče katoliških učiteljev. Glavni tajnik Fougère je s ponosom konstatiral, da število prijateljev in članov svobodnih katoliških učiteljskih društev kljub brutalnim šikanam francoske vlade ni padlo, ampak celo napredovalo, osobito v severnih pokrajinah. — Kdor francoskih razmer natančneje ne pozna, se mora le čuditi, kako je možno, da katoličani ne pridejo do veljave, če bere, da je organiziranega katoliškega učiteljstva na Francoskem ogromno število 6340!!

Rusko šolstvo v Palestini. Ministrski svet je dovolil za vzdrževanje ruskih šol v Siriji za leto 1912. 143.465 rubljev iz državne blagajne. Ta vsota se bo od leta do leta še povečala. Poleg tega se je določila vsota 50.000 rubljev za zidavo učiteljskega v Nazaretu in enaka vsota tudi za učiteljske v Betschala.

SLOVSTVO IN GLASBA.

Dr. Gr. Pečjak: Katoliška dogmatika in etika. To je med nami Slovenci in morebiti tudi Avstrijci najboljše delo te vrste. Vsi vemo, kaj je bil, oziroma kaj nam ni mogel biti tozadevni nemški Wapler, zatorej toliko bolj cenimo slovensko knjigo katoliške dogmatike in etike.

Zakon pisatelj je bil: Podati mladini in katehetom in drugim izobražencem nekaj tehtnega in v tem modernem času zares uporabnega. A nobena knjiga ni uporabna, preden je ne bereš in zopet ne prebiraš in jo tako tudi v resnici vzljubiš.

Katoliška dogmatika in etika uči, kaj mora predvsem mladina vedeti in storiti, da more prav živeti. Večji del gorja prihaja od nevednosti, večji del hudobij uganja nevedna mladina. Ljudje ne vedo prav, kaj bi radi imeli in ne znajo s potrebno bistroumnostjo in dalekovidnostjo preudariti, kaj bi jim bilo v srečo in veselje.

Dogmatika in etika bistri razum in oživlja vest. Najlepša usluga, ki nam jo je storil dr. Pečjak, je ta, da uči v svojem delu, zlasti v etiki, ne toliko človeka poboljšati, kakor pa narediti ga zadovoljnega. In to je potrebno, zakaj dobrih je malo, zadovoljnih pa še manj.

Vse dobre lastnosti pisateljevega sloga in jezika so v svoji korenini moralne. Jasnost — ker je resničen in odkrit; prepričevalnost — ker hoče, da ga razumemo in mu pri-trdimo; red in mir, ki priča o resnem mišljenju in trudu pisateljevem. Tolika natančnost in vendar ljubezniva širokosrčnost; poznanje človeka in njegovih slabosti, pa tudi poznanje božje volje in njenih zakonov.

Lepota in dovršenost tega dela pa obstoji v modri omejitvi veroučne tvarine. Mladini pove, kar je treba, katehetu pa odpira nove perspektive, da more v svoji razlagi še marsikaj dostaviti.

Katoliška dogmatika in etika je važna tudi za kateheta na ljudskih

šolah. Kadar učiš katerikoli odstavek iz katekizma, poglej v dr. Pečjakovo dogmatiko in etiko, kako je tam dotična stvar obrazložena! Tam najdeš meje in višine, v katerih se naj potem giblje tvoj poduk, seveda otrokom po otroško. Več dogmatike in etike, pa bo prihajala mladina iz ljudskih šol za srednje šole lepše pripravljena in bo odhajala v svet bolj utrjena v katoliški veri. A. M.

Gospodinjstvo. Navodila za vsa v domačem gospodinjstvu važna opravila. Šola in gospodinjam sestavila S. M. Lidvina Purgaj, voditeljica »Gospodinske šole« v Ljubljani. Z mnogimi podobami. Založila »Katoliška Bukvarna«. 1911. Cena 2 K 20 vin.; vezan izvod 2 K 80 vin.

Naše žensko učiteljstvo je jelo čedalje bolj umevati svoj poklic med slovenskim ljudstvom. Naše gospodične učiteljice, ki se žrtvujejo za blagor domovine, niso zadovoljne le z lepimi uspehi v šoli, temveč uporabljajo svoje zmožnosti tudi izvan šole pri izobraževanju ženske mladine in ženstva sploh. Pri tem hvalevrednem poslu jim bo brez dvoma došla na hvalo nova knjiga »Gospodinjstvo«, ki je spisana na temelju dolgoletne, obširne prakse in ki obdeluje vse panoge skrbnega gospodinjstva. Knjiga je vsestransko dovršena ter ima tudi dodatek dr. Fr. Dolšaka o postrežbi bolnikov.

Zbirka ljudskih iger, 17. snopič, obsega robato ljudsko igro s petjem v 6 slikah: Dimež, strah kranjske dežele. Priredil A. C. Danilo (za moške vloge), dalje burko za ženske vloge: »Oh, ta Polona« in veseloigro v 3 dejanjih: »Prisiljen stan je zaničevan«, tudi za ženske vloge. — Cena 80 vin.

Excelsior! Nekoliko misli katoličkoga laika, posvečene hrvatskoj katoličkoj inteligenciji. S predgovorom presvijetloga biskupa dra. Antuna Mahniča. — Nakladom »Hrv. kat. akademičnog društva, Doma-goja« u Zagrebu. — Tisk »Katoliške

Tiskarne» v Ljubljani. — Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani; cena 80 vin.

»Ta knjižica je v mičnem oblačilu te dni stopila med svet. Iz lepih uvodnih besedi škofa Antona s Krka se vidi, da je namenjena zlasti hrvaškemu dijaštvu. To kaže tudi knjižica sama, pisana gorko, mehko, iz mladega srca za mlade duše. Hrvaška katoliška dijaška mladina jo je hotela imeti; njen ljubljenelec, ki misli, dela in moli zanjo doli na skalnem kvarnerskem otoku, jo hvali, priporoča, blagoslavlja. Kdor jo prebere, je bo vesel.« Z ozirom na to, da je »Excelsior!« namenjen sploh posvetni inteligenci hrvatskih in slovanskih katoličanov, ga toplo priporočamo tudi mi.

Iv. Grafenauer: »**Zgodovina najnovejšega slovenskega slovstva**«, ki je pred nekaj meseci izšla v založbi »Kat. Bukvarne«, obravnava slovensko slovstvo v dobi narodnega prebujenja od leta 1848. do 1868.

Grafenauerjeva zgodovina slovenskega slovstva se sme brez dvoma uvrstiti med najboljša slovenska dela te vrste. Tam, kjer se začenja opis posameznih pisateljev, je avtor razvil svoje najlepše zmožnosti. O Svetličiču n. pr. nam je podal tako skrbno sliko, kakor dozdej še nihče.

Zdi se pa, da je Bleiweisa preveč enostransko obsodil. Sploh avtor preveč obsoja, je zelo objektivni in absoluten v svojih sodbah. — Tudi na nabožno pesništvo, nabožno prozo in didaktično literaturo se ni skoraj nič oziral.

Sploh škoduje knjigi najbolj to, da ji je Prešeren in Levstik vse, njima nasprotni struje pa nič, kar s stališča slovstvenega zgodovinarja ni

prav; ta ne sme posameznih slovstvenih struj presojati izključno s svojega sodobnega estetskega stališča.

Kljub temu pa se je o knjigi pohvalno izreči. Ta del Grafenauerjeve zgodovine bo dobro došel vsem, ki žele natančneje proučiti to zanimivo dobo našega slovstva. Kdor bo hotel študirati, kakšne snovi so izbrali naši pisatelji, kako reševali konflikte, kako se je razširjalo njihovo obzorje, ta bo v tej zgodovini našel veliko materiala.

M. C.

Mey Gustav: »**Vollständige Katechesen für die untere Klasse der kath. Volksschule**«. Dreizehnte, verbesserte und vermehrte Auflage. Herdersche Verlagshandlung Freiburg & Wien. K 4 20; geb. K 5 40.

Dasi so dobroznane Meyeve kateheze izšle že pred 40 leti, so vendar še zmerom najbolj priznan in najbolj poraben pripomoček zlasti za take šole, ki imajo po več oddelkov skupaj. Razne izdaje so imele več ali manj izprememb, kakor jih je že zahteval tok časa, vendar pa vse in tudi to pričajočo izdajo preveva duh Meyev, dasi je marsikatera izmed katehez dobila novo obleko, ker sedanja šolska praksa to zahteva. Razlika med prejšnjimi izdajami je le v tem, da je pouk za prvo sv. izpoved izpuščen, ker je v ta namen na razpolago itak dovolj drugih posebnih brošuric. (Tudi v slovenščini se nam obeta izvrstno, originalno navodilo za pouk prvoizpovedancev, ki je namerava založiti društvo slov. katehetov, na kar že zdaj opozarjamo.)

Meyeva knjiga je gotovo eden najboljših pomočkov za verstveni pouk v prvih letnikih. Kdor jo pridno in razumno rabi, bo imel brez dvoma lepe uspehe.

„Slovenski Učitelj“

izhaja sredi vsakega meseca. Celoletna naročnina 4 K. (Naročnina in članarina 5 K.) Spisi in dopisi se pošiljajo uredništvu do 4. vsakega meseca. Reklamacije, naročnino, dopise sprejema: Uredništvo „Slovenskega Učitelja“ v Ljubljani.

Urednika: A. Čadež, katehet v Ljubljani; J. Novak, c. kr. nadzornik v Kočevju.

Tiska Katoliška tiskarna. — Oblastem odgovoren Ivan Rakovec.

Razpis učiteljskih služb.

Št. 1402/m. š. sv.

Na **mestni nemški dekliški osem-razrednici** v Ljubljani je vsled razpisa c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 9. oktobra, 1911 št. 6457, **stalno** popolniti izpraznjeno mesto **stalne učiteljice** s sistemiziranimi službenimi prejemki.

Prosilcam za omenjeno službeno mesto je pravilno opremljene prošnje po predpisani službeni poti vlagati pri c. kr. mestnem šolskem svetu ljubljanskem **najkasneje do 25. novembra 1911.**

Zakasnele ali pa pomanjkljive prošnje se pri oddaji služb ne bodo vpoštevale.

C. kr. mestni šolski svet ljubljanski,
dne 27. oktobra 1911.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni
c. kr. deželne vlade svetnik:

Laschan l. r.

V krškem okraju se razpisujejo nadučiteljska služba na dvorazrednici na Kalu pri Št. Janžu in ena učiteljska služba na petrazrednici v Leskovcu, trirazrednicah v Št. Rupertu, Šmarjeti in Tržišču ter na dvorazrednici na Bučki v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje je predložiti do 21. novembra 1911.

Pri oddaji učiteljske službe na petrazrednici v Leskovcu pridejo v poštev le moški prosilci.

V kočevskem okraju: Učno mesto na štirirazredni cesarja Franca Jožefa ljudski šoli v Dolenji vasi pri Ribnici do 6. decembra. — Služba učitelja-voditelja na enorazrednicah na Velikih Poljanah in na Gori pri Ribnici. (Užitek prostega stanovanja.) Prošnje do 28. novembra, oziroma do 10. decembra.

V logaškem okolišču: Učno mesto za učitelja na štirirazrednici v Starem trgu pri Ložu. — Nadučiteljsko mesto na dvorazrednici v Rovtahn. — Učno mesto učitelja na štirirazrednici v Cerknici. Prošnje za omenjene tri službe do 19. novembra.

V postojnskem okraju: Učno mesto učitelja na enorazrednici v Podstenjah. Rok 3. decembra. — Učno mesto na trirazrednici v Št. Petru na Krasu. Rok 23. novembra.

V litjskem okolišču: Učiteljska služba na enorazrednici v Kresnicah. Prošnje do 25. novembra — Učiteljska služba v Št. Vidu pri Zatični. Rok 30. novembra.

V Kranjskem okraju: Služba učitelja-voditelja na enorazrednici na Bukovici. (Naturalno stanovanje.) Rok 5. decembra.

POZIV!

Leto se nagiblje h koncu. Upraviništvo mora skrbeti, da točno poravna račune v tiskarni; radi tega opozarja in prosi vse p. n. naročnike, ki so zaostali z naročnino, naj se čimprej spomnijo svoje dolžnosti.

Člane društva slov. katehetov pa opozarjamo, da naj ne pozabijo položiti kronice za članarino, ko bodo ob novem letu naročali list. (Naročnina in članarina skupaj znaša 5 K.)

